

Чикурков Олег
здобувач вищої освіти спеціальності «Менеджмент»
Науковий керівник: **Жук М.В.**,
доктор економічних наук, професор кафедри менеджменту,
публічного управління та адміністрування

КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ В АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВАХ

На сьогоднішній день одним із основних різновидів ведення бізнесу у аграрній сфері являється створення акціонерного товариства. У даному виді господарських товариств статутний капітал розподіляється на кількість акцій, визначену учасниками, які засвідчують їх права і обов'язки. У акціонерному товаристві усі учасники знаходяться у корпоративних відносинах. Різномісрянваність інтересів зацікавлених сторін в акціонерному товаристві спричиняє виникнення конфліктів, що значно послаблює його позиції у зовнішньому середовищі. Для узгодження цілей діяльності, розв'язання конфліктів інтересів учасників створюється ефективна система корпоративного управління, що підвищить стійкість та розширить перспективи функціонування, сприятиме динамізму розвитку і підвищенню ефективності управління.

Виникнення акціонерної форми власності, а також організаційної форми її реалізації — акціонерних товариств — було закономірним етапом еволюції різних форм підприємницької діяльності. Рушійною силою формування акціонерної власності стало протиріччя між потребою у зростанні капіталу підприємства для реалізації масштабних проєктів та обмеженими можливостями одноосібної власності.

Отже, передумовами створення перших акціонерних товариств було пов'язано із:

1) необхідністю створення великих господарських об'єднань, що було ефективно з огляду впровадження досягнень науково-технічного прогресу, але не під силу приватному капіталу однієї особи чи одного підприємця;

2) можливістю та необхідністю залучення коштів дрібних власників, вільних коштів громадян та більш раціональним використанням засобів виробництва;

3) протиріччям між зростаючим обсягом виробництва та обмеженими розмірами індивідуального капіталу. Поряд з цим слід зважити на постійну конкурентну боротьбу і суперечності в класі капіталістів. Згадані причини змушують підприємців укладати угоди про заснування акціонерних товариств і мобілізацію капіталів завдяки випуску (емісії) акцій [1, с. 14].

Так, багато вчених економістів вважають, що акціонерна власність походить з приватної, але на новому етапі розвитку утверджується в новій формі (колективний тип власності) та в інших масштабах. Види акціонерної форми власності зображені на рис. 1.

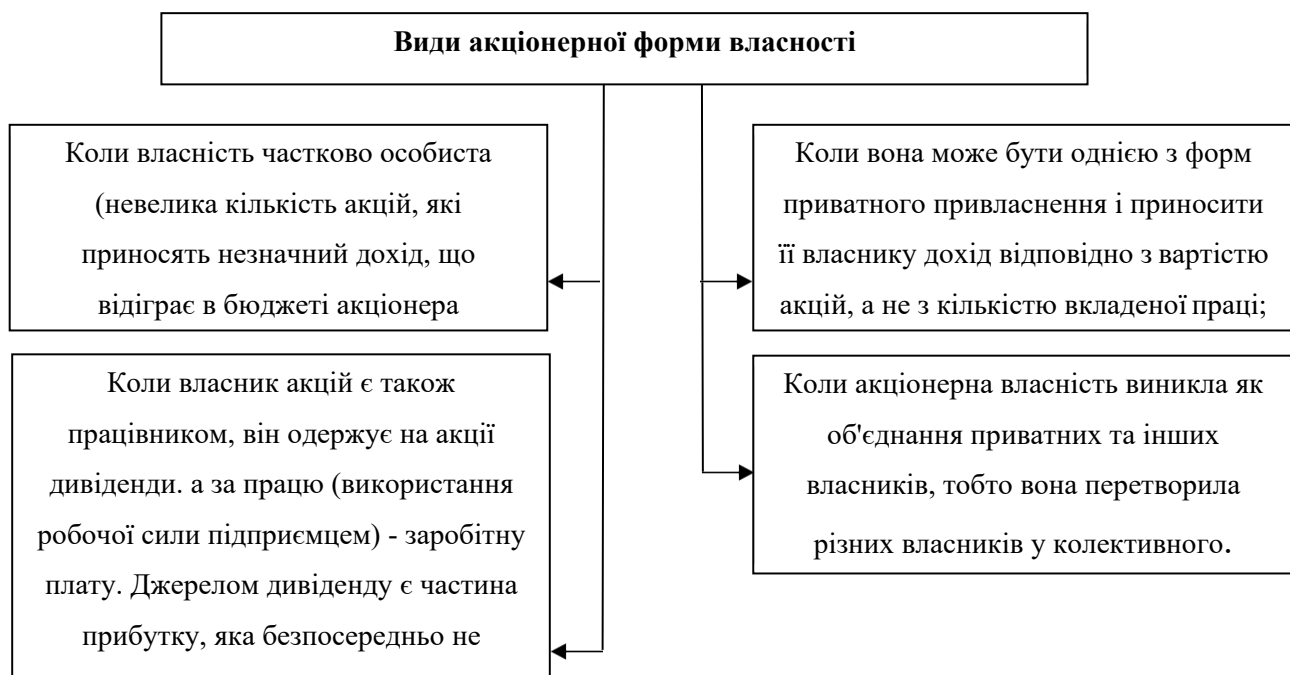

Рис. 1. Види акціонерної форми власності*

*Складено за дослідженнями автора.

Узагальнюючи явища, які формуються навколо національної системи корпоративного управління, можна визначити найбільш слабкі її місця: незахищені права власності; корумпована система судів; тіньові схеми перерозподілу доходів, непрозорість бізнесу; підвищені інвестиційні ризики;

незахищені права дрібних акціонерів; відсутність розвиненого і ліквідного вторинного ринку цінних паперів; неналежне управління державою корпоративними правами, тощо.

Привабливість ринкового середовища певної країни щодо виникнення та розвитку корпоративних відносин визначається сукупністю економічних, соціокультурних, галузевих факторів. Інституційні фактори та інфраструктура ринку забезпечують діяльність АТ та визначають ринкові механізми формування корпоративного контролю в АТ. Тому, з метою визначення результативності корпоративного контролю, необхідно оцінювати ступінь і характер впливу на прийняття стратегічних рішень учасниками корпоративних відносин багатої кількості факторів[1].

Формування, реалізація та перерозподіл корпоративного контролю визначаються факторами зовнішнього та внутрішнього середовища. Зовнішні фактори представляють собою умови, в яких КВ формуються та отримують розвиток. Корпоративні відносини між учасниками формуються відповідно до факторів зовнішнього середовища. Фактори внутрішнього середовища АТ представляють собою способи адаптації АТ та учасників корпоративних відносин до зовнішнього середовища.

Умовою підвищення інвестиційної привабливості та формування вторинного ринку цінних паперів є підвищення якості корпоративного управління в АТ до вимог світових стандартів. Це дасть можливість полегшити вихід нашим компаніям на міжнародні ринки і співпрацювати з фінансовими структурами. Комплексний підхід до корпоративного управління акціонерним товариством з переробки сільськогосподарської продукції поєднує три складові: процесний аспект, вертикальне і горизонтальне узгодження

Приведення системи корпоративного управління у відповідність зі стратегією розвитку акціонерного товариства означає вертикальне узгодження. Сутність цього процесу передбачає ідентифікацію базових компетенцій акціонерного товариства, які одночасно виступають її вирішальними

конкурентними перевагами. Головну роль відіграють специфічні бізнес-компетенції, яким властива цінність, рідкість, невідтворюваність і незамінність.

Іншим кроком побудови системи корпоративного управління є горизонтальне узгодження, яке полягає у трансформації кожного компонента системи на основі комплексного підходу. Враховуючи те, що головною стратегічною метою акціонерного товариства є досягнення прибутковості і інвестиційної привабливості, для успішної реалізації стратегії розвитку необхідно відмітити зміни у окремих напрямках корпоративного управління.

Отже, корпоративне управління - це система організаційно-правових, економічних і фінансових взаємовідносин усіх учасників акціонерного товариства, що встановлює механізми, способи взаємодії зацікавлених сторін, за допомогою яких вони представляють свої інтереси і взаємодіють з господарством та між собою.

Список використаних джерел

1. Гончаров В.М., Зось-Кіор М.В., Ільїн В.Ю. Корпоративне управління : Навчальний посібник. Луганськ: ЛНАУ, 2011. 645 с.
2. Чикуркова А.Д., Прокопчук Л.М., Ногачевський О.Ф. Формування і розвиток системи корпоративного управління в акціонерних товариствах: теорія, методика і практика, 2014, 170 с.
3. Markina, I. ; Chykurkova, A.; Shkilniak, M.; Taran-Lala, O. M.; Somych, N.I. Managerial aspects informing the optimal system of indicators of country's food security level. Revista ESPACIOS. Vol. 41 (Issue 10) Year 2020. Page 8.